

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/34/2024
Identifikačné číslo spisu:	8619201252
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8619201252.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K. R. F., narodeného X. Y. XXXX, L., V.M. XXXX/X, zastúpeného advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, so sídlom Stropkov, Nám. SNP 7, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Orange Slovensko, a.s., so sídlom Bratislava, Metodova 8, IČO: 35 697 270, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Branislava Máčaja, s. r. o., so sídlom Bratislava, Vajnorská 21A, IČO: 46 759 875, o zaplatenie nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-5C/27/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. mája 2023 sp. zn. 2Co/1/2023-224, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. mája 2023 sp. zn. 2Co/1/2023-224 vo výroku o trovách konania (II. výrok) z r u š u j e a v e c m u v t o m t o r o z s a h u v r a c i a n a d' a l š i e k o n a n i e.

Odôvodnenie

1. (Pôvodne) Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. júna 2022 č.k. 5C/27/2019-134 o žalobe žalobcu o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy rozhodol tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 3.300 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol, žalobcovi priznal náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu. V dôvodoch svojho rozhodnutia o.i. uviedol, že žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu priznal, lebo bol v spore úspešný, čo do preukázania základu nároku a výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 24. mája 2023 sp. zn. 2Co/1/2023-224 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 110 eur, v prevyšujúcej časti zmenil tak, že žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy nad sumu 110 eur zamietla (I. výrok) a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. (II. výrok). Mal za to, že v danom prípade nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, došlo len k potencionálnej možnosti ich ohrozenia, čo nepochybne odôvodňuje ďalšie zníženie minimálne na hodnotu 50 % z vyššie uvedenej úvahy, t.j. 435/2, t.j. cca 220 eur. Zároveň neboli zistené ani ďalšie dôvody (škandalizácia žalobcu, opakovanie či zvyšovanie intenzity konania, úmyselné konanie žalovaného...), čím je dôvodné túto sumu ponížiť o 50 %, t.j. na 110 eur. So zreteľom na všetky tieto dôvody odvolací

súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 110 eur potvrdil ako vecne správny a v prevyšujúcej vyhovujúcej časti rozsudok vo výroku I. zmenil tak, že v tejto časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách celého konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a priznal procesne úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie. Jeho prípustnosť odôvodňovala ustanovením § 420 písm. f) CSP majúť za to, že (odvolací) súd sa náležite nevysporiadal s jej odvolacou argumentáciou a týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovanie jej patriacich procesných práv v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces. Poukázala na to, že v odvolaní uviedol viacero relevantných dôvodov, prečo by mal podľa nej odvolací súd, ak dôjde k právnomu záveru, že žalobcovi vznikol proti žalovanej nárok na náhradu trov konania, uplatniť svoje moderačné právo podľa § 257 CSP. Odvolací súd sa touto právne významnou argumentáciou vo svojom rozhodnutí o náhrade trov konania (či už vzniku samotného nároku alebo použitia moderačného práva) nezaoberal a vo vzťahu k uvedenému absentuje akékoľvek odôvodnenie, prečo na ňu neprihliadol, prípadne prečo ju považuje za nesprávnu. Dovolateľka zároveň podotkla, že trovy konania násobne prevyšujú judikovanú čiastku. Z uvedeného dôvodu navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby ho dovolací súd odmietol ako neprípustné alebo zamietol ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Žalovaná dovolaním napadla výrok o trovách konania obsiahnutý v rozhodnutí odvolacieho súdu, pričom vymedzila dovolací dôvod ustanovením § 420 písm. f) CSP, dovolací súd sa preto najskôr aj zaoberal otázkou prípustnosti podaného dovolania.

8. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na rozhodnutie dovolacieho súdu v uznesení Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2021 sp. zn. 1VObo/2/2021: „Rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol s konečnou platnosťou o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania“. Obdobne aj vo viacerých svojich rozhodnutiach Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval prípustnosť dovolania vo výroku o trovách konania z dôvodu zmätočnosti vyplývajúcu z § 420 písm. f) CSP (napr. 1Cdo/157/2023, 1Cdo/54/2023, 1Cdo/5/2024, 8Cdo/266/2019, 4Cdo/69/2022, 2Cdo/89/2020 a iné).

9. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, a v tejto súvislosti poukazuje na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu o náhrade trov konania, ktorý sa nedostatočne

vysporiadal s jej odvolacími námietkami.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo strany sporu, resp. účastníka konania na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť.

12. Podľa § 387 ods. 3 veta druhá CSP odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

13. Dovolací súd uvádza, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany prednesené na súde prvej inštancie i v podanom odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejmá z odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Rovnako podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

14. V posudzovanom spore dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2), a preto ho treba považovať za nepreskúmateľné.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku dostatočne nevysporiadal s kľúčovými tvrdeniami žalovanej vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania uvedenými v odvolaní (viď bod 3. rozhodnutia). Nereflektoval na argumentáciu žalovanej, že žalobca bol v spore úspešný iba čiastočne a taktiež, aby odvolací súd pri určovaní trov konania využil svoje moderačné právo podľa § 257 CSP. Poukázala v tejto súvislosti na to, že vzhľadom na celkový počet žalobcov v identickom spore (k dnešnému dňu 166) odhaduje žalovaná výšku trov právneho zastúpenia viac ako 200.000 eur, pričom priznaná nemajetková ujma pri žalobcovi F.. L. a 42 ďalších žalobcov bola len v sume 50.877,60 eura. Preto je priznanie trov konania v rozpore s dobrými mravmi, keď žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania, pričom bol úspešný v spore len čiastočne.

16. Dovolanie žalovanej je za takejto situácie dôvodné, pretože v ňom opodstatnene namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby ako strana uskutočňovala jej patriace procesné práva v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené

vadou podľa § 420 písm. f) CSP, je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom výroku o trovách konania zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.